

DOI: [10.32702/2307-2105-2019.9.149](https://doi.org/10.32702/2307-2105-2019.9.149)

УДК 338.3:657.3

*В. М. Паршаков,
здобувач кафедри обліку і аудиту,
Державний університет «Житомирська політехніка»
ORCID ID: 0000-0002-2664-0597*

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВНУТРІШНЬОГО СТРАТЕГІЧНОГО АУДИТУ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ, ЩО ЗДІЙСНЮЮТЬ ДІЯЛЬНІСТЬ З ДОБУВАННЯ ГРАНІТУ

*V. M. Parshakov
applicant of the Department of Accounting and Auditing
Zhytomyr Polytechnic State University*

THEORETICAL BASES OF INTERNAL STRATEGIC AUDIT OF ACTIVITY OF THE ENTERPRISES WHICH ARE CARRYING OUT ACTIVITY ON EXTRACTION OF GRANITE

В процесі дослідження було доведено необхідність формування теоретичного, організаційного та методичного базису внутрішнього стратегічного аудиту діяльності підприємств з добування граніту. Встановлено, статті опрацьовано та обґрунтовано поняття внутрішній стратегічний аудит діяльності підприємств з добування граніту – розуміти важливий елемент системи їх стратегічного управління, що призваний забезпечити реалізацію загальних стратегічних цілей, стратегічних планів розвитку їх економічної діяльності в розрізі її функціональних видів, стратегічних рішень в межах останніх через сукупність специфічних методів та прийомів оціночно-діагностичного та аналітично-підтверджувального характеру. Запропоновано такий базовий каркас елементів підсистеми внутрішнього стратегічного аудиту діяльності підприємств з добування граніту: теоретичний кластер (поняття, предмет, об'єкти, мета, функції та завдання); методологічно-методичний кластер (принципи, напрями, методи, прийоми, процедури); організаційний кластер (принципи, етапи, форма, документи, регламенти). Запропоновано прийняти за основу функціонально-настановного сегменту теоретичного каркасу внутрішнього стратегічного аудиту гранітодобувних підприємств базові функції і завдання економічного аудиту, з доповненням останніх специфічними адаптованими функціями.

In the course of the research the necessity of formation of theoretical, organizational and methodical basis of internal strategic audit of activity of enterprises on extraction of granite was proved. The concept of internal strategic audit of granite mining enterprises is established, elaborated and substantiated - to understand an important element of their strategic management system, which is designed to ensure the implementation of common strategic goals, strategic plans for their economic activity in terms of its functional types, strategic decisions within the latter. specific methods and techniques of evaluation-diagnostic and analytical-confirmatory nature. The following basic framework of elements of the subsystem of internal strategic audit of granite mining enterprises is proposed: theoretical cluster (concept, subject, objects, purpose, functions and tasks); methodological and methodical cluster (principles, directions, methods, techniques, procedures);

organizational cluster (principles, stages, form, documents, regulations). The article is motivated and justified to consider: the subject of internal strategic audit of the granite enterprise - the economic activity of the entity in the dynamics of time and space under certain conditions, represented by a set of planned, forecast and actual indicators in the relevant indicators; objects of internal strategic audit of the granite enterprise: a) functionally - types of business processes within the activities of these entities in their strategic development; b) process - strategic planning and forecasting, strategic accounting, strategic analysis, strategic control of the activities of these entities; c) vector - strategic external environment, development strategy, strategic gaps; The purpose of strategic audit of economic activity of a granite enterprise is to develop provisions for strategic economic development of these enterprises through the use of a set of audit methods and procedures to identify their weaknesses and consistently create information support for management decisions to eliminate or overcome the latter to increase competitiveness, adaptation to changing external conditions, functioning and long-term development. It is proposed to take as a basis the functional-adjusting segment of the theoretical framework of the internal strategic audit of granite enterprises basic functions and tasks of economic audit, with the addition of specific adapted functions, such as teleological, axiological, prognostic, preventive, regulatory and related tasks.

Ключові слова: *аудит; стратегічний аудит; добування граніту; гранітодобувні підприємства; діяльність з добування граніту.*

Key words: *audit; strategic audit; granite mining; granite mining enterprises; granite mining activities.*

Постановка проблеми. За сучасних умов стратегічне управління набуває особливого значення, оскільки не тільки сприятиме розширенню меж передбачення, а й забезпечує створення можливості своєчасної реакції підприємства на зміни зовнішнього середовища на ринках у різних сферах [17, С. 363]. Оскільки розбудова стратегічного управління на вітчизняних підприємствах заходиться у зародковому стані, питання стратегічного аудиту перебуває також на етапі осмислення та первинного опрацювання. Не є виключенням і підприємства, що здійснюють діяльність з видобування граніту.

Мета дослідження полягає в дослідженні теоретичних засад внутрішнього стратегічного аудиту діяльності підприємств, що здійснюють діяльність з добування граніту.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання стратегічного аудиту у різні часи розглядали такі вітчизняні та зарубіжні вчені: І.В. Алексеева, І.А. Ангеліна, І. Ансоф, І.Н. Богатая, Н.Є. Булетова, Р.П. Булига, С.Д. Бушуєв, Т. Грюнді, О.В. Гуденіца, Ю.В. Гусева, Т. Грюнді, О.В. Гуденіца, Т.В. Геніберг, Р.М. Грант, Р.С. Давидова, Г. Дональдсон, С.М. Дячек, І.В. Ємельянова, П.В. Журавльов, Ж.А. Кеворкова, А.А. Заприводе, М. Ковені, Б.Ю. Козир, О.М. Кондратюк, Ф. Котлер, Л.Н. Любезнов, Н.І. Майорова, М.В. Мельнік, Ю.Г. Одогов, А.Т. Петрова, Є.О. Поківайлова, О.О. Піскунов, М.О. Піскунова, С.В. Свірко, О.О. Сітнов, Н.С. Столяров, А.Дж. Стікленд, А. Тізіл, Томас Л. Уїлен, А.А. Томпсон, А.А. Турило, Дж. Девід Хангрен, Л.Ю. Філобокова, А.Є. Чуєнков, Л.В. Шишов, А.Н. Щемелев, І.М. Яремчук та інші. Попри значні теоретичні та практичні здобутки в цій сфері, питаннями стратегічного аудиту підприємств видобувної галузі не переймався жодний з вчених.

Викладення основного матеріалу. Нагадаймо, що сучасний стан розвитку підприємств видобувної галузі характеризується такими ускладнювальними позиціями відповідно [9; 5, С. 148-149]:

- об'єктивного характеру:
 - “визначальний вплив природних факторів;
 - прив'язка до родовищ корисних копалин;
 - постійні зміни гірничо-геологічних умов розробки родовищ корисних копалин;
 - постійна потреба у відтворенні фронту очисних робіт, що вимагає значних капітальних вкладень, основна частина яких іде не на приріст, а на підтримку досягнутого видобутку;
 - обмежений термін служби шахти, що залежить від розмірів запасів корисної копалини шахтного (кар'єрного) поля (від 20 до 60 років і більше);
 - висока капіталоємність;
 - розмаїтість гірничо-геологічних умов, що обумовлює необхідність використання різних систем розробки, технологій, способів і видів механізації робіт при однаковому способі відпрацювання родовищ;
 - важкі умови експлуатації гірничої техніки;
 - рухливість робочих місць, тісний взаємозв'язок виробничих і робочих процесів, підвищена небезпека робіт, пов'язана з проведенням буро-вибухових робіт, проявами гірничого тиску тощо;
 - менша комфортність умов роботи на гірничих підприємствах, ніж в інших галузях промисловості;
 - превалювання трудових ресурсів і грошових ресурсів у вигляді капітальних вкладень”;

- слабкій інвестиційній привабливості за умов постійних економічних та політичних струсів;
- суб'єктивного характеру:
 - високим рівнем фізичного зношення машин та обладнання (до 70%), а також інших виробничих засобів праці, що, в свою, чергу вимагає його постійного ремонту та оновлення складу;
 - необхідності залучення високопрофесійного персоналу до виконання основних високоточних виробничих робіт, а також задіяння та обов'язкової присутності значної кількості обслуговуючого персоналу;
 - проведення регулярних допоміжних робіт щодо перебудови транспортних шляхів і ліній електропередач;
 - споживання значної кількості паливно-мастильних матеріалів та електроенергетичних ресурсів;
 - порушення термінів виконання технологічних етапів та робіт;
 - економічно досить обтяжливому механізмі управління, а також необхідності швидкого прийняття управлінських рішень при всебічному обліку всіх факторів впливу та послідовно швидкій реалізації цих рішень;
 - необхідності здійснення природоохоронної діяльності.

Всі зазначені проблеми пов'язані з відповідними напрямками господарської діяльності, які традиційно згідно світовій теорії та практики економічного життя класифікуються в межах спрямувань основної виробничої та управлінської адміністративної діяльності.

На підставі опрацювання наукової літератури, пропонується під внутрішнім стратегічним аудитом діяльності підприємств, що здійснюють видобування граніту, розуміти важливий елемент системи їх стратегічного управління, що призначений забезпечити реалізацію загальних стратегічних цілей, стратегічних планів розвитку їх економічної діяльності в розрізі її функціональних видів, стратегічних рішень в межах останніх через сукупність специфічних методів та прийомів оціночно-діагностичного та аналітично-підтверджувального характеру.

Наведене визначення відповідає особливостям загальної композиційної структури економічної діяльності вказаних суб'єктів господарювання, відбиває комплексні об'єкти власне стратегічного аудиту та окреслює в цілому методичний інструментарій.

Подальша теоретична розбудова проблематики внутрішнього стратегічного аудиту діяльності підприємств, що здійснюють видобуття граніту, пов'язана з ідентифікацією елементів підсистеми внутрішнього стратегічного аудиту. Звернімося до вже описаних підходів та позицій, представлених в спеціалізованій літературі.

Так, науковець Трігуб К.Ю. звертається до завдань стратегічного аудиту, як первинного елементу останнього, зазначаючи, що останні полягають у “1) виборі оптимальної стратегії для бізнесу з множини варіантів на підставі аналізу; 2) оцінки ефективності стратегій, що реалізуються” [13, С. 124].

Професори Богатая І.Н. та Алексеєва І.В. вважають концептуальними елементами стратегічного аудиту комерційних установ [4, С. 206]: теоретичні основи (понятійний апарат та класифікація стратегічного аудиту); методологічні положення (ідентифікація об'єктів стратегічного аудиту); концепцію стратегічного аудиту (принципи організації, моделі); методичні підходи (методика формування стратегічної звітності, методика аудиту ефективності фінансової стратегії); інструментарій (внутрішньофірмовий стандарт проведення аудиту, комплекс робочих документів, авторська комп'ютерна програма).

Професор Булига Р.П. наголошує на виокремленні серед методів стратегічного аудиту наступних восьми методів [2, С. 84]: аудит ресурсів (капіталу бізнесу), аудит ланцюга створення вартості (бізнес-ліній та бізнес-процесів), аудит ключових компетенцій організації; аналіз ефективності; портфельний аналіз; SWOT-аналіз; система збалансованих показників; аналіз додатної вартості.

Професор і одночасно практикуючий аудитор Філобокова Л.Ю. наполягає на таких елементах системи стратегічного аудиту [14]: роль, об'єкти, принципи, способи участі, інструментарій (стратегічний аналіз, стратегічне планування, аудиторські експертизи).

Професор Булетова Н.Є., фахівець в сфері стратегічного управління, розглядаючи питання стратегічного аудиту та проводячи порівняння останнього в межах системи управління комерційними та державними установами, пропонує виокремлювати такі його елементи незалежно від об'єктів вивчення [6, С. 191-192]: визначення та сутність; мета та завдання; методи; нормативно-правове регулювання; об'єкти стратегічного аудиту; результати.

Галустов В.У., Смельянова І.М. наполягають на ідентифікації в межах базових основ стратегічного аудиту об'єктів та його функції [7].

Слід зауважити, що не на перше місце в опрацюванні положень стратегічного державного аудиту виходять на сьогодні фахівці в сфері державного аудиту. На підтвердження цього наведемо точки їх зору з приводу конкретного об'єкту дослідження.

Так, професор Ангеліна І.А. первинні елементи державного фінансового стратегічного аудиту ідентифікує наступним чином [1]: об'єкти, предмет, основна мета, задачі, етапи проведення, методи, зміст звіту, характер висновків.

Вчені Кеворкова Ж.О. та Давидова Р.С. зазначають, що первинними елементами стратегічного державного аудиту є [8, С. 133-134]: мета, об'єкт, правове регулювання, функції, завдання, предмет, етапи, звітність.

Вчені Баєва Є.О. та Рязанова О.Л. до елементів державного стратегічного аудиту відносять завдання та його методи [3].

Професор Редченко К.І. наголошує на первинності об'єктів аудиту стратегій розвитку підприємства, до яких він відносить: "...бізнес-ризиків (маркетингові, фінансові, операційні, технологічні, фінансові, репутаційні тощо), організаційні форми та функції управління, ресурси (матеріальні, фінансові, трудові, інформаційні та ін.), цикли господарських операцій (постачання, виробництво, реалізація, інвестування, впровадження інновацій), результати діяльності (фінансові, соціальні тощо)." [10, С. 12]

Опрацювання підходів в контексті основних площинних зрізів внутрішнього стратегічного аудиту дозволило запропонувати такий базовий каркас елементів підсистеми внутрішнього стратегічного аудиту діяльності підприємств з видобуття граніту (рис. 1).

<i>Теоретичний кластер</i>	<i>Методолого-методичний кластер</i>	<i>Організаційний кластер</i>
↓	↓	↓
поняття	принципи	принципи
предмет	напрями	етапи
об'єкти	методи	форма
мета	прийоми	документи
функції та завдання	процедури	регламенти

Рис. 1. Базовий каркас елементів підсистеми внутрішнього стратегічного аудиту гранітодобувних підприємств

В даному пункті вважаємо за потрібне акцентувати саме на теоретичному кластері, який включає поняття, об'єкт, предмет, мету, функції та завдання внутрішнього стратегічного аудиту діяльності підприємств з видобування граніту. Оскільки поняття стратегічного аудиту діяльності підприємств з видобування граніту було нами представлено раніше, перейдемо одразу до розгляду інших складових теоретичного базису, при цьому важливим передуючим такому розгляду аспектом є твердження більшості авторів, що основою стратегічного аудиту виступає стратегічний менеджмент, який в свою чергу включає стратегічні прогнозування та планування, стратегічний облік, стратегічний аналіз та стратегічний контроль.

Для забезпечення синергійного ефекту елементів стратегічного управління пропонується під (таблиця 1):

– предметом внутрішнього стратегічного аудиту діяльності гранітодобувного підприємства вважати економічну діяльність вказаного суб'єкту господарювання в динаміці в часі та просторі у певних умовах, репрезентовану через сукупність планових, прогнозних та фактичних показників у відповідних вимірниках;

– об'єктами внутрішнього стратегічного аудиту діяльності гранітодобувного підприємства вважати: а) функціонально – види бізнес-процесів в межах діяльності вказаних суб'єктів господарювання у їх стратегічному розвитку; б) процесно – стратегічне планування та прогнозування, стратегічний облік, стратегічний аналіз, стратегічний контроль діяльності вказаних суб'єктів господарювання; в) векторно – стратегічне зовнішнє середовище, стратегія розвитку, стратегічні прогалини.

Слід зауважити, що якщо об'єктні положення внутрішнього стратегічного аудиту за пунктами "б" та "в" є досить зрозумілими в контексті загальної концепції сучасного стратегічного менеджменту, пункт "а" викликає питання.

Звернімося до порядку організації, а отже і планування діяльності підприємств, які на сьогодні активно апелює до поняття бізнес-процесів. Нагадаймо, що під бізнес-процесом розуміють "...сукупність бізнес-операцій, певну кількість внутрішніх видів діяльності, що починаються з одного або більше входів і закінчуються створенням продукції, необхідної клієнту (клієнт – не обов'язково зовнішній відносно підприємства споживач, це може бути підрозділ організації або конкретний працівник). Призначення кожного бізнес-процесу полягає в тому, аби запропонувати клієнтові продукцію, що задовольняє його за вартістю, довговічністю, сервісом та якістю. Під продукцією в такому разі розуміється результат бізнесу, що має матеріальну або нематеріальну цінність для конкретного клієнта." [12, С. 51].

Питання видів бізнес-процесів якнайкраще розглядається в межах класифікації останніх, підходи до яких найбільш повно представлені в роботі Чернобай Л.І. та Думи О.І.; вказані вчені узагальнили та виокремили 21-у класифікаційну ознаку та відповідні їм групування бізнес-процесів [16, С. 173-180]:

1. формування результату (основні, обслуговування, управління, розвитку);
2. орієнтованість бізнес-процесів (на клієнта; процеси, на підтримку; процеси, на управління);
3. місце у ланцюгу формування цінностей ("вхідна логістика; виробничі процеси; вихідна логістика; сервіс; управління персоналом; інфраструктура організації; технологічний розвиток/інноваційна діяльність; техніка та методи забезпечення виробничих процесів необхідними ресурсами");
4. характер продукту (виробничі, адміністративні);
5. відношення до клієнту (зовнішні та внутрішні);
6. рівень деталізації розгляду (верхнього рівня, детальні, елементарні);

7. напрямок руху (горизонтальні, вертикальні);
8. види діяльності (“планування діяльності, здійснення діяльності, реєстрація фактичної інформації, аналіз і контроль, прийняття управлінських рішень”);
9. напрям діяльності (типові, специфічні);
10. рівень складності (прості, складні);
11. функціональна ознака (постачання, виробництва, реалізації, фінансових розрахунків);
12. характер впливу на успіх організації (ключові, критичні);
13. рівень деталізації (крос-функціональні, підпроцеси);
14. ступінь пов’язаності окремих частин (локальні, інтегральні);
15. рівень реалізації (інжинірингу, функціонування організації, реінжинірингу);
16. ступінь впливу на результативність (ключові, ризикові);
17. час (безперервні; ті, що повторюються; одноразові);
18. рівень стійкості бізнес-процесів (динамічні, статичні);
19. основні складові збалансованої системи показників (фінансові, клієнтські, виробництва, розвитку, навчання і зростання);
20. фокус управлінської діяльності (управління: людським ресурсами, інформацією, фінансовими та матеріальними ресурсами, маркетингом та конкуренцією, виробництвом, середовищем та зовнішніми зв’язками, бізнес-моделлю організації);
21. вид бізнес-процесу розвитку (“розвиток розуміння ринку та споживачів, розвиток стратегії та візії організації, розвиток системи управління, розвиток та навчання персоналу”).

Вказані групування бізнес-процесів характерні для певних видів організації діяльності підприємств, фокусування на її складових тощо. Для малих підприємств характерна проста організаційна структура, якій відповідає видова класифікаційна ознака 4 “характер продукту” представленої класифікації бізнес-процесів. Оскільки їх облік і оцінка, а отже контроль здійснюється як у натуральних, так і вартісних показниках пропонується за відправні укрупнені об’єкти стратегічного аудиту гранітодобувних підприємств обрати саме останні. Для формування аргументації на користь запропонованого предмету та об’єктів надамо характеристику кожному з них (таблиця 1).

Таблиця 1.
Характеристика предметно-об'єктного поля стратегічного аудиту економічної діяльності гранітодобувних підприємств

<i>Предмет та об'єкти аудиту</i>	<i>Мета аудиту</i>	<i>Напрямок аудиту</i>	<i>Кінцевий результат</i>
економічна діяльність	опрацювання сформованих положень стратегічного розвитку з метою перевірки їх вірогідності та ймовірності досягнення в умовах впливу та зміни факторів	суцільний стратегічний аудит	відкоригований варіант стратегії розвитку ГП за формою та змістом
Об'єкти в розрізі функцій			
виробничі бізнес-процеси	визначення ресурсної (матеріально-технічної, кадрової, фінансової та іншої) можливості досягнення намічених стратегічних результатів	аудит постачання; аудит виробництва; аудит збуту;	відкоригований варіант стратегії розвитку ГП в частині виробничої діяльності
адміністративні бізнес-процеси	визначення кадрової, технічної та фінансової можливості досягнення намічених стратегічних результатів	аудит загального керівництва; аудит управління ресурсами; аудит маркетингу; аудит внутрішнього контролю;	відкоригований варіант стратегії розвитку ГП в частині управлінської діяльності
Об'єкти в розрізі процесів			
стратегічне планування та прогнозування	перевірка та підтвердження вихідних показників	аудит показників бізнес-процесів, сформованих в межах стратегічного планування та прогнозування	відкоригований варіант стратегії розвитку ГП в частині показників стратегічного планування та прогнозування
стратегічний облік	перевірка та підтвердження вихідних показників	аудит показників бізнес-процесів, сформованих в підсистемі стратегічного обліку (активи, пасиви)	відкоригований варіант стратегії розвитку ГП в частині інформації стратегічного обліку
стратегічний аналіз	перевірка та підтвердження вихідних показників	аудит показників бізнес-процесів, сформованих в підсистемі стратегічного аналізу (середовища, ресурсів, потенціалу, фінансового стану, результатів тощо)	відкоригований варіант стратегії розвитку ГП в частині в частині інформації стратегічного аналізу
стратегічний контроль	перевірка та підтвердження вихідних показників	аудит показників бізнес-процесів, сформованих в підсистемі стратегічного контролю (за циклами, функціями та особами)	відкоригований варіант стратегії розвитку ГП в частині в частині інформації стратегічного контролю
Об'єкти в розрізі векторів			
стратегічне зовнішнє середовище	оцінка та аналіз зовнішнього середовища на макро- та мікрорівнях	аудит зовнішнього середовища на макро- та мікрорівнях	відкоригований варіант стратегії розвитку ГП в частині нівелювання впливу зовнішніх факторів на її реалізацію
стратегія розвитку	оцінка та аналіз положень стратегії розвитку в цілому	аудит положень стратегії розвитку в цілому	відкоригований варіант стратегії розвитку ГП загалом за змістом
стратегічні прогалини	оцінка та аналіз відхилень визначеного стратегією наміченого стану об'єкту	аудит стратегічних прогалин	відкоригований варіант стратегії розвитку ГП в частині уникнення стратегічних прогалин

Зважаючи на загально визначені та відому цілі підприємницької діяльності в цілому [14], метою стратегічного аудиту економічної діяльності гранітодобувного підприємства пропонується обрати опрацювання

положень стратегічного економічного розвитку вказаних підприємств через застосування сукупності аудиторських методів та процедур задля визначення їх слабких сторін та послідовному створенні інформаційного забезпечення прийняття управлінських рішень щодо усунення або подолання останніх на забезпечення підвищення конкурентоздатності, адаптації до мінливих зовнішніх умов функціонування та довгострокового розвитку.

Щодо функції та завдань внутрішнього стратегічного аудиту економічної діяльності гранітодобувного підприємства, звернімо увагу, що вчені наголошують на виокремленні таких функцій стратегічного аудиту [15]:

– “зменшення підприємницького ризику користувачів фінансових прогнозів; своєчасне виявлення негативних явищ в прогнозах фінансово-господарської діяльності об’єкта аудиту; підтвердження правильності визначення вихідних даних включених в прогнозну звітність; визначення завершеності прогнозної звітності; встановлення оцінки статей звітності, яка полягає в арифметичній перевірці окремих підсумків, включених в прогнозну звітність, і підтвердження дотримання методологічних принципів формування показників звітності; вироблення рекомендацій (підготовка матеріалів) для прийняття рішень за результатами стратегічного аудиту, керівництву надається детальний звіт та розроблені рекомендації “Як треба.” [13, С. 150];

Виразно сформовані завдання в цілому ідентифікуються в межах:

– обрання найбільш життєздатної стратегії розвитку та оцінка реалізованих стратегій [13, С. 124];
– становлення і розвиток інформаційної бази стратегічного управління; моніторинг стратегічних показників по зовнішньому середовищі; моніторинг стратегічних показників по внутрішньому середовищі; координація етапів стратегічного управлінського процесу як системи; розробка прогнозних сценаріїв; [15, С. 150].

Вочевидь, перераховані функції в більшості своїй дублюють загальні функції, а завдання носять дещо дискусійно-функціональний характер (останні скоріше відповідають напрямам) та, частіш за все, надто загальний вигляд. Отже, постає питання про необхідність додаткового виокремлення специфічних функцій та відповідних їм завдань на тлі вже відомих.

На нашу думку, завдання повинні деталізувати функціональні векторні орієнтири стратегічного аудиту. При цьому при визначенні їх сукупності пропонується базове застосування підходу, що був запропонований професором Столяровим Н.С. і через відповідне адаптування презентувати їх у наступному вигляді [11, С. 4-8]:

специфічні функції:

– телеологічна – встановлення відповідності основних стратегічних цілей концепції, завданням та заходам діяльності гранітодобувного підприємства;

– аксіологічна – оцінка відповідності потенціалу гранітодобувного підприємства обраним ним стратегічним цілям;

– прогностична – забезпечення розпізнання потенційних проблемних аспектів стратегічного розвитку гранітодобувного підприємства;

– превентивна – забезпечення стратегічного управління гранітодобувного підприємства можливістю випереджувального впливу щодо негативних наслідків помилкових рішень

– регулятивна – вдосконалення положень стратегічного управління діяльністю гранітодобувного підприємства через реалізацію результатів стратегічного аудиту;

специфічні завдання:

– перевірка стратегічних рішень та стратегій розвитку гранітодобувного підприємства на предмет оптимальності та релевантності їх мети, місії, візії в контексті загальних напрямів та завдань поточного, тактичного, проміжного та стратегічного характеру;

– перевірка кореляції наявного ресурсного потенціалу обраним цілям стратегічних рішень та стратегій розвитку гранітодобувного підприємства;

– прогностична перевірка щодо передбачення, виявлення та ідентифікації ризиків, стратегічних прогалин та детермінант відхилень щодо запланованих результатів стратегічних рішень та елементів стратегій розвитку гранітодобувного підприємства;

– формування достовірного інформаційного поля та оперативне подання його сегментів для своєчасного випереджувального запобігання стратегічного управління негативних наслідків помилкових стратегічних рішень та елементів стратегії гранітодобувного підприємства;

– запровадження результатів стратегічного аудиту з метою здійснення відповідних коригувальних дій або уточнення оцінки реалізації стратегічних рішень та стратегій розвитку гранітодобувного підприємства.

Висновки. Запропоновані теоретичні засади внутрішнього стратегічного аудиту діяльності підприємств, що здійснюють видобуття граніту дозволили сформувати чіткий його базовий каркас, що уможливить на його основі розбудову організаційно-методичної надбудову з чіткими практичними рекомендаціями.

Список літератури.

1. Ангелина И.А. Стратегический аудит в системе государственного финансового контроля. Теория и практика общественного развития. 2013. №3. URL: <http://www.teoria-practica.ru/vipusk-3-2013>.

2. Аудит бизнеса. Практика и проблемы развития: монография / под ред. Р.П. Бульги. М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2013.

3. Баева Е.А., Рязанова Е.Л. Стратегический аудит в госсекторе: состояние и перспективы развития. Ученые записки Тамбовского отделения РОСМУ. 2016. №5. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/strategicheskij-audit-v-gossektore-sostoyanie-i-perspektivy-razvitiya>

4. Богатая И.Н., Алексеева И.В. Стратегический аудит: прошлое, настоящее, будущее. Аудит и финансовый анализ. 2013. №6. С. 199-208.
5. Бондар-Підгурська О.В. Науково-методичні аспекти інноваційного розвитку гірничодобувної промисловості в контексті сталого зростання. Науковий вісник НГУ, 2014. № 1. С. 143-152.
6. Булетова Н.Е. Матрицы стратегического аудита социально-экономического развития регионов. Аудит и финансовый анализ. 2014. № 3. С. 191-200.
7. Галустов В.У., Емельянова И.Н. Определение роли и места стратегического аудита в системе управления коммерческой организации. Современные технологии управления. №2 (50). URL: <https://sovman.ru/article/5005/>
8. Давыдова Р.С., Кеворкова Ж.А. Место стратегического аудита в государственном финансовом контроле. КАНТ. Ставрополь: Издательство Ставролит, № 2(23). 2017. С. 132-136.
9. Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року: Закон України від 28.02.19 р. № 2697-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2697-19?find=1&text=добувн#w1_1
10. Редченко К.І. Аудит стратегій розвитку підприємства: методологія та організація: автореф. дис. ... д-ра екон. наук : 08.00.09; Держ. служба статистики України, Нац. акад. статистики, обліку та аудиту. К., 2012. 36 с.
11. Столяров Н.С. Стратегический аудит и стратегический бюджет в единой системе управления общественными ресурсами. Экономические системы. №5. 2009. С. 2-10.
12. Тоцький В.І., Лаврененко В.В. Організаційний розвиток підприємства : навч. посіб.; М-во освіти і науки України, Київ. нац. екон. ун-т. Київ : КНЕУ, 2005. 247 с.
13. Тригуб Е.Ю. Стратегический аудит и его роль в ведении бизнеса. URL: <https://accounting.fa.ru/jour/article/view/67>
14. Филобокова Л.Ю. Стратегический аудит в малом предпринимательстве: суть, содержание, методология. Электронный научно-практический журнал «Учет и контроль». 2016. №1-2. URL: https://www.cfin.ru/management/strategy/plan/Strategic_auditing.shtml
15. Хаконова Н.Н., Емельянова И.Н. Роль стратегического аудита в системе аудита коммерческих организаций. Вестник Адыгейского государственного университета. Сер. 5: Экономика. 2011. № 3. С. 147-153.
16. Чернобай Л.І., Дума О.І. Бізнес-процеси підприємства: класифікація та структурно-ієрархічна модель. Економічний аналіз. 2015. Т. 22, № 2. С. 171-182.
17. Чухлата Ж.Г. Проблеми впровадження інноваційних технологій в умовах економіки України. Вісник економіки транспорту і промисловості. 2017. Вип. 57. С. 129-133.

References.

1. Angelina, I.A. (2013) "Strategic audit in the system of state financial control". *Teoriya i praktika obshchestvennogo razvitiya*. [Online], available at: <http://www.teoria-practica.ru/vipusk-3-2013>.
2. Bulyga, R.P. (2013) *Audit biznesa. Praktika i problemy razvitiya* [Business audit. Practice and development problems]. YuNITI-DANA. Moscow, Russian Federation
3. Baeva, E.A., Ryazanova, E.L. (2016) "Strategic audit in the public sector: state and development prospects", *Uchenye zapiski Tambovskogo otdeleniya ROSMU*, vol. 5. [Online], available at: <https://cyberleninka.ru/article/n/strategicheskiy-audit-v-gossektore-sostoyanie-i-perspektivy-razvitiya>
4. Bogataya, I.N. and Alekseeva, I.V. (2013) "Strategic audit: past, present, future". *Audit i finansovyy analiz*, vol. 6, pp. 199-208.
5. Bondar-Pidgurs'ka, O.V. (2014) "Scientific and methodological aspects of innovative development of the mining industry in the context of sustainable growth". *Naukovyj visnyk NGU*, vol. 1, pp. 143-152.
6. Buletova, N.E. (2014) "Matrices of strategic audit of socio-economic development of regions". *Audit i finansovyy analiz*, vol. 3, pp. 191-200.
7. Galustov, V.U. and Emel'yanova, I.N. "Determination of the role and place of strategic audit in the management system of a commercial organization", *Sovremennye tekhnologii upravleniya*, vol. 2 (50). [Online], available at: <https://sovman.ru/article/5005/>
8. Davydova, R.S. and Kevorkova, Zh.A. (2017) "The place of strategic audit in state financial control". *KANT*. vol. 2(23). pp. 132-136.
9. On the Basic Principles (Strategy) of the State Environmental Policy of Ukraine for the period up to 2030: Law of Ukraine vid 28.02.19 r. № 2697-VIII. [Online], available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2697-19?find=1&text=dobuvn#w1_1
10. Redchenko, K.I. (2012) "Audit of enterprise development strategies: methodology and organization" doctors Thesis: 08.00.09; Derzh. sluzhba statystyky Ukraïny, Nac. akad. statystyky, obliku ta audytu. Kyiv, 36 p.
11. Stolyarov, N.S. (2009) "Strategic audit and strategic budget in a unified public resource management system". *Ekonomicheskie sistemy*. vol. 5. pp. 2-10.
12. Tockyj, V.I. and Lavrenenko, V.V. (2005) "Organizational development of the enterprise"; M-vo osvity i nauky Ukraïny, Kyi'v. nac. ekon. un-t. Kyi'v : KNEU. 247 p.
13. Trigub, E.Yu. "Strategic audit and its role in doing business". [Online], available at: <https://accounting.fa.ru/jour/article/view/67>

14. Filobokova, L.Yu. (2016) "Strategic audit in small business: essence, content, methodology". *Elektronnyy nauchno-prakticheskiy zhurnal «Uchet i kontrol'»*. vol. 1-2. [Online], available at: https://www.cfin.ru/management/strategy/plan/Strategic_auditing.shtml
15. Khakhonova, N.N. and Emel'yanova, I.N. (2011) "The role of strategic audit in the audit system of commercial organizations". *Vestnik Adygeyskogo gosudarstvennogo universiteta. Ser. 5: Ekonomika*. vol. 3. pp. 147-153.
16. Chernobaj, L.I. and Duma, O.I. (2015) "Business processes of the enterprise: classification and structural-hierarchical model". *Ekonomichnyj analiz*. T. 22, vol. 2. pp. 171-182.
17. Chuhlata, Zh.G. (2017) "Problems of introduction of innovative technologies in the conditions of economy of Ukraine". *Visnyk ekonomiky transportu i promyslovosti*. vol. 57. pp. 129-133.

Стаття надійшла до редакції 20.09.2019 р.